

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра зарубіжної літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА ЯК ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)
Спеціальність 035 Філологія

2020 – 2021

[Введіть текст]

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Художня література як форма комунікації».

Розробник: Войтенко Л.І. – д. філол. н., професор кафедри зарубіжної літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол № 1 від “ ” серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

_____Силантьєва В.І.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від “31” серпня 2020 р.

Голова НМК

_____Телецька Т.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20 _____ р.

Завідувач кафедри

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>вечірня форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90/90 залікових модулів – 1 / 1 змістових модулів – 3 / 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	За вибором аспіранта	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14год.	14год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	60 год.
Форма підсумкового контролю: Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити аспірантів з провідними теоріями та школами вітчизняної та зарубіжної комунікативістики ХХ – початку ХХІ ст., сформуванню необхідні теоретичні знання і практичні навички для здійснення самостійного філологічного дослідження.

Завдання: викладення концепцій комунікації, аналіз комунікативних моделей, дослідження наукових здобутків представників різних літературознавчих напрямків і шкіл (формалістів, структуралістів, постструктуралістів); виявлення та характеристика підходів до визначення особливостей комунікації загалом та художньої зокрема; визначення особливостей художньої комунікації; поглиблення, узагальнення та систематизація теоретичних знань аспірантів з теорії та практики комунікації та літератури.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

спеціальні компетентності (СК):

СК-1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

СК-2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

СК-3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен *знати*: основні напрями, моделі комунікації, підходи до виокремлення особливостей художньої комунікації; методологічне підґрунтя сучасної теорії та практики комунікації; основні методи комунікативно-художнього аналізу, які застосовуються як в літературі, так і теорії комунікації

вміти: застосувати комплексний підхід до наукового філологічного дослідження; визначати оптимальні методи аналізу мови та літератури; використовувати отримані фундаментальні знання і практичні навички на всіх етапах виконання науково-дослідної роботи, включаючи пошук необхідної інформації, планування експерименту, безпосереднє виконання роботи та обговорення отриманих результатів, формулювання теоретичних висновків; використовувати теоретичні знання у власних наукових дослідженнях.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Література як різновид художньої комунікації

Тема 1. Особливості художньої комунікації. Література як об'єкт художньої комунікації

Тема 2. Аспекти художнього твору. Програма функціонування системи «література»

Змістовий модуль 2. Системний підхід до художньої комунікації

Тема 3. Літературознавчі методи дослідження художньої комунікації

Тема 4. Формальний і структурний методи дослідження художньої комунікації

Тема 5. Культурно-історичний та герменевтичний методи аналізу художньої комунікації

Тема 6. Особливості соціологічного та рецептивного методів художньої комунікації

Тема 7. Компаративістика як метод дослідження художньої комунікації

Змістовий модуль 3. Жанрова специфіка художньої комунікації

Тема 8. Особливості художньої комунікації в драмі

Тема 9. Художня комунікація в ліриці

Тема 10. Специфіка комунікації в епосі

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Література як різновид художньої комунікації												
Тема 1. Особливості художньої комунікації. Література як об'єкт художньої комунікації	5	1				4	5	1				4
Тема 2. Аспекти художнього твору. Програма функціонування системи «література»	6	1	1			4	6	1	1			4
Разом за змістовим модулем 1	11	2	1			8	11	2	1			8
Змістовий модуль 2. Системний підхід до художньої комунікації												
Тема 3. Літературознавчі методи дослідження художньої комунікації	3	1				2	3	1				2
Тема 4. Формальний структурний методи дослідження художньої комунікації	3		1			2	3		1			2
Тема 5. Культурно-історичний та	6	1	1			4	6	1	1			4

герменевтичний методи аналізу художньої комунікації												
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 6 Особливості соціологічного та рецептивного методів художньої комунікації	5		1			4	5		1			4
Тема 7 Компаративістик а як метод дослідження художньої комунікації	11	1				10	11	1				10
Разом за змістовим модулем 2	28	3	3			22	28	3	3			22
Змістовий модуль 3. Лінгвістичний аспект перекладознавчих досліджень												
Тема 8 Особливості художньої комунікації в драмі	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 9 Художня комунікація в ліриці	12	1	1			10	12	1	1			10
Тема 10 Специфіка комунікації в епосі	12	1	1			10	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6			30	36	6	6			30
Усього годин	90	16	14			60	90	16	14			60

5. Методи навчання

Лекція, дискусія, постановка й обговорення проблемних питань, виконання самостійних завдань, робота в наукових бібліотеках.

6. Методи контролю

Оцінювання усних відповідей, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.

7. Питання для підсумкового контролю

1. Визначення комунікації, основні моделі комунікації.
2. Особливості художньої комунікації.
3. Методи і прийоми аналізу художньої комунікації у формалістів.
4. Суть полеміки М. Бахтіна з формалістами.
5. Співвідношення «мотиву» і «сюжету» в «Історичній поетиці» О.Веселовського.
6. «Європоцентризм» як прийом художньої комунікації в компаративістиці.
7. Діалог як ключова категорія художньої комунікації.
8. Прямі і зворотні зв'язки в системі «література».
9. Художній дискурс як модус існування системи «література».
10. Межа як маркер місця контакту тексту і контексту.
11. Ліризація та епізація драми як вияв комунікативності.
12. Драматизація лірики як комунікативна стратегія автора.
13. Ліризація та драматизація епічних жанрів як особливість текстотворення.
14. Література як система словесної художньої комунікації.
15. Тексти-трансформи як комунікативна парадигма художньої комунікації

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота											Залік	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
4	4	4	4	6	6	6	6	6	6	8		

60	40	100
----	----	-----

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Основна

1. Азнаурова Э.С. Прагматика художественного слова. – Ташкент: Изд-во ФАН, 1998.
2. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / П. Баррі. – К.: Смолоскип, 2008. – 360 с.
3. Барт Р. S/Z [Ел. ресурс]. Режим доступу: <http://narrativ.boom.ru/library.htm>
4. Бахтін М. Проблема тексту в лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках / М. Бахтін // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – С.318-323.
5. Бланшо М. Простір літератури. Есе.– Львів: Кальварія, 2007.–272с.
6. Вульф К. Антропология. История. Культура. Философия. / Кристоф Вульф. – СПб, 2009. – 270 с.
7. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – М.: Педагогика, 1987. – 344 с.
8. Гадамер Г.-Г. Истина і метод / Г.-Г. Гадамер. – К.: Юніверс, 2000. – Т. 1. –464 с.

9. Гачев Г. Содержательность художественных форм // Эпос. Лирика. Театр. – 1968.
10. Лотман Ю. М. Избранные статьи. В 3-х томах / Ю. М. Лотман. – Таллинн: Александра, 1992.
11. Тынянов Ю. Н. Проблема стихотворного языка. – М.: Советский писатель, 1965. – 303 с.
12. Тюпа В. Художественность литературного произведения. – Красноярск: Изд-во Красноярского университета, 1987. – 224 с.
13. Фатеева Н. А. Интертекст в мире текстов. Контрапункт интертекстуальности. Изд 3-е. – М.: Ком Книга, 2007. – 250 с.
14. Чирков А. Эпическая драма (Проблема теории и поэтики). – К.: Вища школа, 1988. – 145 с.

Додаткова

1. Аникст А. Теория драмы на Западе: Западноевропейская драма XIX века. – М.: Наука, 1988. – 505 с.
2. Арнольд И. В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. – СПб.: Изд-во С.-Петербург. ун-та., 1999. – 444 с.
3. Бацевич Ф. С. Основы комунікативної лінгвістики [Підручник]. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2004. – 344 с.
4. Вдовина И. Персонализм французский. Критический очерк философского учения. – М.: Наука, 1981.
5. Веселовский А. М. Историческая поэтика. – М.: Высшая школа, 1989. – 404 с.
6. Виноградов В. В. О языке художественной прозы. Избранные произведения. – М.: Наука, 1980. – 360 с.
7. Габермас Ю. Філософський дискурс модернізму. – К., 2001.
8. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М., 1981.
9. Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації / Р. Гром'як [та ін.]; ред. Р. Т. Гром'як; Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Міжкафедральна лабораторія славістично-методологічних студій. Кафедра теорії літератури і порівняльного літературознавства. – Т.: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2006. – 285 с.
10. Гиршман М. М. Избранные статьи: художественная целостность. Ритм. Стил. Диалогическое мышление / М. М. Гиршман. – Донецк: Лебедь, 1996. – 160 с.
11. Грабович Г. Теорія та історія: «горизонт сподівань» і рання рецепція нової української літератури // Грабович Г. До історії української літератури: дослідження, есе, полеміка. – К.: Основи, 1997. – С. 46-138.
12. Гундорова Т. Проявлення Слова. Постмодерна інтерпретація. – Львів: Літопис, 1997. – С. 244.

13. Жирмунский В. М. К вопросу о «формальном методе» / Жирмунский В. М. // Теория литературы. Поэтика. Стилистика. – Л.: Наука, 1977. – С.94-105.
14. Зубрицька М. Текстуальність і контекстуальність мисленнєвого світу Юрія Липи // Юрій Липа: голос доби і приклад чину. – Львів, 2001. – 408 с.
15. Иглтон Т. Теория литературы: Введение / пер. Е. Бучкиной под ред. М. Маяцкого и Д. Субботина / Т. Иглтон. – М.: Издательский дом «Территория будущего», 2010. – 210 с.
16. Ігнатенко М. А. Читач як учасник літературного процесу. – К.: Наук.думка, 1980. – 172 с.
17. Каменская О. Л. Текст и коммуникация. – М.: Высшая школа, 1990. – 151 с.
18. Ковалів Ю. І. Літературна герменевтика: монографія / Ю. І. Ковалів; КНУТШ. – Київ: Київський університет, 2008. – 240 с.
19. Колегаева І. М. Текстовая парадигма микро, -макро, -мега, -гипер- и просто текст // Записки з романо-германської філології. – 2008. – №20. – С. 70-79.
20. Корман Б. О. Изучение текста художественного произведения / Б. О. Корман. – М.: Просвещение, 1972. – 110 с.
21. Кристева Ю. Избранные труды: Разрушение поэтики / Ю. Кристева
22. Derrida / Pozycje / Przel. A. Dziadek. – Bytom: FA-Art, 1997. – S. 3 - 4.
23. Gindin S. I. What is Text as a Basic Notion of Text Linguistics // Janos S. Petofi (ed.), Text vs Sentence. – Hamburg: Helmut Buske Verlag, 1981. – P. 107 - 111.
24. Kriteva J. La révolution du langage poétique: L'Avant-garde à la fin du dix-neuvième siècle: Lautréamont et Mallarmé. – Paris, Seuil: coll. Tel Quel, 1974 – 633 p.
25. Riffaterre M. La syllipse intertextuelle // Poétique. – 1979. – No 40. – P.
26. Skwarezynka S. Wstep do nauki o literaturze. – W.-wa: PAX, 1965. – Т.ІІІ. – 412 s.
27. Slawinski I. Synchronia i diachronia w procesie historyczno- literackim // Slawirski I. Prace wybrane. – Krakow: Uniwersitas, 1998. – Т. 2. – S. 11 32.
28. Szturc W. Teoria dramatu romantycznego w Europie XIX wieku. – Krakow: Homini, 1999. – 276 s.
29. The Reader in the Text: Essays on Audience and Interpretation / edited by Susan R. Suleiman and Inge Crosman [Wimmers]. – Princeton, N. J.: Princeton University Press, 1980. – VIII, 441 p
30. Veretelnik R. A Feminist Reading of Lesia Ukrainka's Dramas. – Manuscript of PhD. – Univ. of Ottawa, 1989.